AVİM
AVRASYA İNCELEMELERİ MERKEZİ
CENTER FOR EURASIAN STUDIES

AVİM Yorum • No: 2012 / 82 • Aralık 2012

AVRASYA BİRLİĞİ'NİN POTANSİYELİ VE ÖNÜNDEKİ ENGELLER

Alev KILIÇ

Bağımsız Devletler Topluluğunu (CIS) oluşturan onbir ülke 5 Aralıkta Türkmenistanın başkenti Aşkabadda zirve toplantısında bir araya gelmiştir. Rusya, Kazakistan, Özbekistan, Türkmenistan, Tacikistan, Ermenistan, Ukrayna, Belarus ve Moldovanın devlet başkanları düzeyinde katıldığı toplantıda Azerbaycan başbakan, Kırgızistan dışişleri bakanı ile temsil edilmiştir. Rusyanın oluşturmaya çalıştığı Avrasya Birliğinin onaylanmasında bir dönüm noktası olması beklenen zirveden bu konuda somut bir açıklama çıkmamıştır. Rusya devlet başkanı ilk aşamada bir gümrük birliği, ortak bir ekonomik alan oluşturma önermiş ve bu yönde bir niyet belirten ve bu yeni yapılanmaya katılmaya hazır olan bütün devletleri memnuniyetle karşılayacağını ifade etmiştir. Zirve sonunda liderlerin kabul ettiği CIS üye ülkeleri arasında kapsamlı işbirliği başlıklı bildiri beklentilerin gerisinde kalmıştır. Avrasya Birliğini ekonomik alanda cazip kılacak veriler itibarıyla kaydedilebilecek husus, toplantıya katılan onbir ülkenin 2011 yılında aralarındaki toplam ticaret hacminin 281 milyar dolar olmasıdır. Bu miktar 2010 yılına göre %36 artış göstermiştir. 2012 yılının ilk altı ayında bu miktar 135.9 milyar dolara ulaşmıştır. Bu miktarların önemli bölümü ise gaz, petrol ve diğer doğal kaynaklardan oluşmaktadır. Siyasi bakımdan da onbir üye ülke arasında farklılşmalar vardır. Gürcistan esasen üyelikten çıkmış, batı ile ilişkilere yönelmiştir. Ermenistan ve Moldava da benzer bir heves içindedir. Son olarak Erivanda yapılan, AB Komisyonu başkanının da hazır bulunduğu bir toplantıda Gürcistan devlet başkanının ve Moldova başbakanının da bir zirvede bir araya gelmeleri bu yönde açık bir mesaj oluşturmuştur. Rusyanın özellikle güçlü bağları itibarıyla Ermenistan üzerinde odaklandığını söylemek mümkündür. Nitekim Aşkabad zirvesi sırasında Avrasya Ekonomik Komisyonu yönetim kurulu başkanı Erivanı ziyaretle başbakan ile , 6 Aralık günü de cumhurbaşkanı ile görüşmüştür. Ermenistan yetkilileri Rusya ile mevcut stratejik işbirliği bağlarının rus önerilerine karşı çıkmayacaklarının doğal bir kanıtı olduğunu belirtirken, aynı nefeste batı ve AB ile ilişkilerini geliştirmenin bir çelişki teşkil etmediğini, nitekim AB ile bir ortaklık anlaşması imzalama hazırlıklarının tamamlanmış olduğunu, ayrıca derin ve kapsamlı bir serbest ticaret alanı anlaşmasına hazırlandıklarını vurgulamaya özen göstermektedir. Ermenistan kaynakları Avrasya Birliğine katılma konusunda rus baskısından şikayetlerini giderek daha açık biçimde ifade etmekte ve zorla güzellik olmayacağını kaydetmektedir. Bu vesileyle Türkiye konusunda da spekülasyondan kaçınmamakta, Rus devlet başkanının Türkiyeyi ziyaretinde Türkiyeyi de Avrasya gümrük birliğine katılmaya davet ettiği, bu şekilde gümrük birliği için ortak sınırları bulunmadığı gerekçesini ileri süren Ermenistanın elinden bir kozun da gideceği ve Türkiye ile sınırların açılmasının gündeme geleceği iddia edilmektedir. Nihayet, Avrasya Birliği önerisinin

batıda da giderek daha ciddi bir rekabet olarak algılanmaya başlandığı görülmektedir. AGİT dışişleri bakanları toplantısı münasebetiyle İrlandada bulunan ABD dışişleri bakanı basında yayınlanan bir beyanında,baskıcı hükümetler tarafından orta asya ve doğu avrupanın büyük kısmının yeniden Sovyetleştirilmesi çabalarına karşı uyarıda bulunmuş, adı Avrasya Birliği veya bilmem ne olabilir, ama ne olduğunda yanılmayalım demek ihtiyacını duymuştur.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: KILIÇ, Alev. 2026. "AVRASYA BİRLİĞİ'NİN POTANSİYELİ VE ÖNÜNDEKİ ENGELLER." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2012 / 82. Aralık 09. Erişim Kasım 10, 2026. https://mail.avim.org.tr/tr/Yorum/AVRASYA-BIRLIGI-NIN-POTANSIYELI-VE-ONUNDEKI-ENGELLER

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır